

Sektionen för planering säkerhet och miljö
Andreas Hagnell

Klimat- och näringslivsdepartementet
10333 STOCKHOLM

Förslag till förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

- tillstyrker en satsning för att minska behovet av el och gas till uppvärmning och anser att stöd även bör övervägas för konvertering av oljeanvändande byggnader,
- anser att stödet bör vara neutralt avseende upplåtelseform,
- föreslår en undre gräns för stödberättigade byggnaders användning av el, gas och olja, på minst 10-15 MWh *per år*, för att stödet mer effektivt ska uppfylla sitt syfte att spara viss energi,
- ifrågasätter att stöd ska ges till luft-luftvärmepumpar, då dessa bör vara lönsamma även utan stöd. De är mindre effektiva i att minska effektbehovet vid kall väderlek än vattenburna system och drar undan mattan för mer långtgående konvertering till sådana,
- anser att stödet för konvertering till vattenburna system med tillhörande värmeproduktionsanläggning borde kunna vara högre, exempelvis genom att var och en av dessa kan ge maximalt 30 tkr,
- föreslår att stödandelen till fjärrvärmeanslutning inom ramen för takbeloppet på 30 tkr bör kunna vara högre än 50 procent, för att inte störa konkurrenssituationen gentemot värmepumpar. Fjärrvärmeanslutning har för användaren i regel en lägre kapitalkostnad men en högre driftskostnad. Därtill ersätter konvertering till fjärrvärme elanvändningen i betydligt högre utsträckning.

Allmänna synpunkter

SKR ser insatser för upprustning och energieffektivisering av byggnadsbeståndet som ett viktigt medel för att avlasta energisystemet bidra till lägre elpris och frigöra el för transporter, industri och samhällsbyggande. Insatserna kan bidra till ett mer robust energisystem, begränsad klimatpåverkan, förbättrat inomhusklimat och ökad boendestandard,

samtidigt som de långsiktiga effekterna i form av ökade boendekostnader kan hållas tillbaka. Insatserna bör utformas så att de kan nå flera mål samtidigt och bidra till ökad kunskap för såväl entreprenörer och fastighetsägare som ansvariga myndigheter.

SKR anser att stöd i möjligaste mån bör utformas effektivt och teknik-neutralt. Vid ett sammantaget stöd på 60 tkr per småhus beräknas stödet räckta till ca 20.000 småhus, vilket enbart motsvarar 1 procent av beståndet.

SKR instämmer därför i flera av de föreslagna avgränsningarna, såsom en avgränsning till permanentbostäder och tidigare uppvärmda utrymmen. Fritidshus som har en hög förbrukning pga. uthyrning kan antas ha egna ekonomiska förutsättningar för åtgärder. Stöd bör kunna ges till både energisystem och klimatskärm, för att ge hushållen möjlighet att välja lämpliga åtgärder. Däremot kan förslaget anses vara onödigt generöst i vissa avseenden och snålt i andra, utifrån syftet att ur ett nationellt perspektiv frigöra el för att motverka elbrist och höga elpriser.

För att stödet mer effektivt ska uppfylla sitt syfte att spara viss energi och på systemnivå minska behovet av el föreslår SKR en undre gräns för stödberättigade byggnaders användning av el, gas och olja, på minst 10–15 MWh per år under 2021 eller 2022. Däremot verkar det onödigt restriktivt att begränsa stödet till småhus med värdeår tidigare än 1990, då det även finns nyare hus med elvärme som borde vara aktuella för konvertering.

SKR anser att stödet bör vara neutralt avseende ägande- och upplåtelseform, d v s stöd bör även kunna ges till småhus som upplåts med hyresrätt och bostadsrätt. Stöd bör även övervägas till oljeanvändande byggnader, främst ur ett klimatperspektiv.

SKR ifrågasätter att stöd ska ges till luft/luftvärmepumpar, även om det ska vara i kombination med antingen varmvattenberedare med inbyggd värmepump eller effektstyrd och automatiserad uppvärmningsanordning för biobränsle. Installation av luft/luftvärmepumpar som alternativ till direktverkande el bör vara lönsamt även utan stöd. För den enskilde fastighetsägaren kan det vara en både effektiv och lönsam åtgärd. Åtgärden är dock mindre effektiv än mer långtgående konvertering till vattenburna värmesystem, särskilt i att minska effektbehovet vid kall väderlek när elsystemet är som mest ansträngt. Den drar också undan mattan för konvertering till vattenburna värmesystem. Som enklaste åtgärd kan installation av luft/luftvärmepumpar snabbt få stor volym och även leda till brist och prisseffekter på en värmepumpsmarknad som redan varit ansträngd. Förslaget verkar heller inte ha nåt förbehåll mot utbyte från äldre till nyare värmepump, vilket ytterligare begränsar nyttan för elsystemet.

Takbeloppet på 30 tkr bör kunna vara högre för konvertering till vattenburna system med tillhörande värmeproduktionsanläggning och för tilläggsisolering, då dessa åtgärder är mer kostnadskrävande än installation

av luft/luftvärmepump och ger potentiellt större energibesparingar. Det kan exempelvis göras genom att tillämpa takbeloppet på 30 tkr för respektive åtgärd för konvertering till vattenburna system och för ny värme-produktionsanläggning.

Stödandelen till fjärrvärmeanslutning inom ramen för takbeloppet på 30 tkr bör kunna vara högre än 50 procent, för att inte störa konkurrenssituationen gentemot värmepumpar. Fjärrvärmeanslutning har för användaren i regel en lägre kapitalkostnad men en högre driftskostnad. Därtill ersätter konvertering till fjärrvärme elanvändningen i betydligt högre utsträckning än konvertering till värmepump.

Det bör förtydligas vad som menas med att stöd kan ges till installation av luftburet värmedistributionssystem, om detta avser från- och tilluftsvärmeväxling (FTX) och om stöd kan ges även till betydligt mindre effektiva system med bara tilluft eller frånluft. Enligt BBR bör uteluftstillförseln säkerställas om klimatskärmen tätas, vilket talar för att stöd till FTX bör vara rimligt.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande